ئەگەر سۆشیالیزم؛ ئازادی و یەکسانی و دادپەروەریی نییە، ئەدی چییە ؟*

هەژێن
٢ی نۆڤەمبەر ٢٠١٣

بەشی یەکەم

ئەوە چەند جارێکە لێرە و لەوێ لە تۆڕە کۆمەڵایەتییەکاندا وتار و سەرنجگەلێك لەمەر " ئازادی و یەکسانی و دادپەروەریی کۆمەڵایەتی" بەرچاودەکەون ، کە ئەگەر خوێنەر بنەمایەکی بۆ تێگەییشتن و خوێندنەوەیەکی بۆ مێژووی واژەکان و ململانێکانی کۆمەڵگە لەو پێناوەدا نەبێت ، ئەوا بەو سەرەنجامە دەگات ، کە بۆ ڕزگاربوون لە کۆیلەتی چینایەتی ، ناچار بە دژایەتی ئازادی و یەکسانی و دادپەروەریی کۆمەڵایەتیی دەبێت و بێجگە لە بەرزکردنەوەی ئاڵای دیکتاتۆری پارت و گروپێکی ڕامیاریی بەناوی پرۆلیتاریاوە ، ناتوانێت داهاتوویەکی هیوابەخشی هەبێت. هەڵبەتە ئەمە بۆ خراپتێگەییشتنی یا ناهوشیاریی خوێنەر ناگەڕێتەوە ، بەڵکو بۆ سەرەتاتکێی شەرمنۆکانەی دەستەبژێرێك دەگەڕێتەوە ، کە لەو بڕوایەدایە لە سایەی ڕابەرایەتی خۆی و جێگەوتەبوونی بیرۆکە ئایینزاکانیدا ، کۆمەڵگەی چینایەتی لەنێودەچێت و مرۆڤایەتی ڕزگاری دەبێت !

.ر ڕڕێ .ڤێشنادـ خستنەسە ڕئەرچایتنگێسشتنانە ، هوەڵدەدەم ئەم بابەتە " ئازادی و یەکسانی!" ، کە ناوی نووسەرەکەی دیارینەکراوە و لە ڕووپەڕی هاوەڵێکی 'فەیسبووکئاوا' وەرمگرتووە و بەستەری بابەتەکە لە کۆتایی ئەم ڕەخنەندنەدا دانراوە. هەڵبەتە دڵخۆشم بەوەی کە ناوی نووسەر نازانم و ناشیناسم ، تاوەکو شێوازی ڕەخنەم باری بەرانبەرکێی کەسیی بەخۆییەوە نەگرێت و ڕەخنەلێگیراویش هەست بە پەلاماردراویی نەکات و وەڵامەکان بارێکی گشتی وەربگرن. هەروەها نەگوتراو نەمێنێتەوە ، من هیچ کێشەیەکم لەتەك ئەم شێوازی نووسینی نەناسراوەدا نییە و بەخۆشم ساڵانێك هەروا لە بواری نووسین و خۆدەربڕیندا ، خەریکی نووسین و ئامادەبوون بووم. تەنیا لایەنێکی نەخوازراوی ئەم شێوازە ئەوەیە ، کە زۆر جار نووسەران بۆ سەپاندنی بۆچوونەکانیان ، پەنا بۆ دەستەواژەی "ئێمە" و نوێنەرایەتی پارت و چین و مرۆڤایەتی دەبەن و ئیدی ئەمە دەبێتە هۆی لە سەرووی ڕەخنەوە وەستانی بۆچوونیان و گشتگیرکردنی بڕیار و بۆچوونەکانیان ، کە دواجار بە پەسەندانی دیکتاتۆریی تاك و دەستەیەك کۆتایی دێت و بە نوێنەرایەتی پرۆلیتاریا دادەپۆشرێت.

" ئازادی و یەکسانی !
ئەوە ئەو وێنە بێگەردەیە کە کاپیتالیزم وای نیشان ئەدات دونیایەکی خەیاڵی لێبێکهێناوە . ئازادی و یەکسانی ! ئەوە ئەو شارستانییەتە جوانەیە کە کۆشك و تەلاری ڕزاوە و کوخەبێئاگردانەکان ، خۆشگوزەرانی و برسێتی لەسەر زەوی هەمان کۆمەڵگا کۆئەکاتەوە . "

سەرەتا پێویستە ئەوە بڵێم ، کە "خەیاڵی" بە واتای "باڵا / ئایدیال" نییە ، هەروەها بەداخەوە لە زمان و ئەدەبیاتی کوردیدا سێ چەمك و واژەی "ئازادی" و "ڕزگاری" و "سەربەخۆیی" تێکەڵکراون ، کە بەبۆچوونی من ، ئازادی پەیوەندی بە خۆڕزگارکردنی تاك لە هەژموون و دەسەڵاتی دەوروبەریی لە ناخی خۆیدا هەیە ، ئیدی ئەو خۆڕزگارکردنە هزریی بێت [خۆڕاپساندن لە هەژموونی بیرکردنەوەی زاڵ و خۆبیرکردنەوە بە ئاراستەی دژەباو] ، یا خۆڕزگاریی ئابووریی بێت [کاری سەربەخۆ کەسیی یا کاری هەرەوەزیی دوور لە چەوساندنەوەی دیگەران] ، بەواتایەکی دیکە ئازادی بەرهەمی خۆڕزگارکردنی تاکی ژێردەستەیە لە هەژموونی دەوروبەری و لە گۆڕانی زەمینە خۆییەکانی ژێردەستەییەوە دەستپێدەکات ، بەڵام بەپێچەوانەوە "ڕزگاری" لە گۆڕانی زەمینە و پەیوەندییە دەرەکییەکانی ژێردەستەییەوە دەستپێدەکات ، واتە پەیوەندی کار ، پەیوەندی خێزانی ، پەیوەندی ئەویندارێی ، پەیوەندی هاوەڵێتی ، پەیوەندی جڤاکی. لەبەرئەوە تا کاتێك ئەو دووانە بەیەك ئاراستە ڕەوتنەکەن ، هەرگیز نابنە ئافەرێنەری شێوە پەیوەندییەکانی نوێ یا دژەباو. هە،ەها بەدـ ،ڕگا،بەو،ی لەڕەابوییتەدـر ئاەە،یی ، ،ڕسوەیەخۆبڕێش ، ڕیەدینابێت.ی.ێ نبوەنەڕلە ،ابوڕێڕ،ێئاار،ر،ڕابەڕینەوەی دووەمی ١٩٩١ ا یەکێتی جەماوەرییانەی تاکە ڕیر ی ئدەیستەکاد سابوی ڕەیەسیولاتی ،ژێمر ڕبەعس . تەانر لەشکری ڕێە ،ئنەر دارگرکاە ،ایمالێتب ، بەڵام لەبە،ئوەێ کە پێشتر ئەو تاکانە لە لە ناخی خۆیاندا ، زەمینەی ڕووخاندنی دەسەڵاتی سەرووخەڵکییان [دەوڵەت ، فەرمانداریی ، پارت ، دەسەڵاتی ڕامیاریی] لە پەیوەندییە کۆمەڵایەتییەکانی خۆیاندا ، لە سیستەمی خێزانی و پەروەردە و خوێندن و کار و لە شێوازی تێڕوانین و بیرکردنەوەی خۆیاندا ، لە شێوەی ژیانی خۆیاندا نەڕەخساندبوو یا بەلایەنیکەمەوە ڕەتنەکردبووەوە ، زۆر بەئاسانی ملیان بە جێگرتنەوەی ئەو دەسەڵاتە سەرووخەڵکییەی ڕژێمی بەعس لەلایەن بەرەکوردستانی [نوێنەرایەتی ڕامیاریی چینی بۆرجوازی کورد] دایەوە و بەبێ گۆڕان لە سیستەمی بەڕێوەبەرایەتی کۆمەڵگەدا گەڕانەوە ماڵ. بەڵام ئەگەر لە ئێستاوە کار بۆ ئامادەکردنی زەمینە خۆییەکانی ڕزگاریی [واتە ئازادبوونی تاك لە هەژموونی دەرەکی] بکەین ، بەدڵنیاییەوە لە ڕاپەڕینێکی دیکەدا ڕزگاری لە دەسەڵاتی سەرووخەڵکی ئەگەر مسۆگەریش نەکرێت ، ئەوا بەدڵنیاییەوە هەمان شت ڕوونادات‌ەوە. ئەمە گرفتی تەواوی ڕاپەڕینەکانی سەراپای مێژوو بووە [لە ڕاپەڕینی کۆیلانەوە تا ڕاپەڕینی جوتیاران و تا ڕاپەڕینەکانی سەردەمی سەرمایەداری] ، کە لە نائامادەیی یا لە ئازادنەبوونی تاك لە هەژموونە دەستەمۆکەرەکان ، هەردەم نادەربەستانە ئەو تاکە ملی بە سەروەریی دیگەران داوەتەوە.

هە،ەها لەر،ەە، ئاوڵژەی ،ەانەوانسەوەی دەتەانـ ڕبڵێیـ "ڵمن ئازادانە سدیرکەمەەە/ لە سکردنەەودا ئا،ادم ، ئا،ادم چی دەپۆشم ، ئازادم چی دەخۆم" ، "خۆم لە ژێردەستی ڕ ر ،،گا،دەکەم ، لە ملوا،ـ ڕیەە کا،ەرخۆو ،،گا،دەکەمر لە دابەیتەبـر بەوە کۆنتا اکتەرکا، بیە نا ڕهاەسوییبە ، رکێجیسەتیبەرزگا،دەکەم " ، "دەمەوێت سەربەخۆ بم ، بەخۆم [سەربەخۆ] بەڕێوەرایەتی خۆم بکەم ، ..تد" ، بەڵام ناتوانین بڵێین "من ڕزگارانە بیردەکەمەوە/ لە بیرکردنەوەدا ڕزگارم ، ڕزگارم چی دەپۆشم ، ڕزگارم چی دەخۆم" ، هەر ئاوا پێچەوانەکەشی د،ەستەر.. هە،ەەهارسە ،بەخۆبـ [ئۆتۆنۆمر] تاك بەدـ ،ێگارێ ڕلە دابوستەبـ ێئامەڕرێـهەگنێرنائێتەدی و ڕزگاری تاکیش بەبێ ئامادەیی و ئازادئەندێشی تاك هەرگیز ڕوونادات ، ڕێورگە، ،ەەشداتر ، ئەوا تاك ،ڕگا،کاە ، بەرلەبێرحەوەبر یا، وردۆ،ەکو ،ڕگا،کە،ەکە ، دەگوێنتوەە دۆخی جارانی! سەرباری ئەوەش من لە وەڵامدانەوەکانمدا بۆ ئەوەی کە خوێنەر لە جیاوازی نێوان ئاماژەی من و نووسەردا بۆ "ئازادی" تووشی سەرگێژە و سەرلێشێوان نەبێت ، ئەم تێبینییە لەبەرچاوناگرم و هەمان واژە لە بەرانبەر واژەی بەکاربراودا بەکاردەبەمەوە!

لێرەدا وەڵامدانەوە بەم پرسیارە ، دەتوانێت کۆمەك بە هەنگاوەکانی داهاتوومان بکات: ئایا لەنێوان کۆیلەتی و ئازادی یا بێجگە لە باری کۆیلەتی و ئازادی ، بارێکی دیکە هەیە ، کە مرۆڤ تێیدا جێگیربێت یا ڕێوشوێنی خۆی تێدا دیاریبکات ؟

لەبەرئەوە بەبۆچوونی من ، ئەوە خراپتێگەیشتنە لە سەرهەڵدان و بوونی مێژوویی دروشمی "ئازادی و یەکسانی" ر - خەون و ئارەزووی چەوساوان. ناکرێت هەر لەبەرئەوەی کە سەروەران و مشەخۆران پاگەندەی بوونی "ئازادی" و "یەکسانی" لە سایەی سەروەریی چینایەتیی خۆیاندا بکەن ، ئیدی ئێمە وەك دژێك نەفرەت لە چەمکی "ئازادی" و "یەکسانی" و "دادپەروەریی" بکەین و هەروەها ناشتوانێت ئەوە بەڵگەی ڕاستگۆیی ئەوان بێت لە بەرز ڕدنەوەی ئەو دروشمانەدا. بەڵکو پێویستە ئەو چەکە دزراوە "ئازادی و یەکسانی و دادپەروەریی" لە دەستی سەروەران دەربکێشینەوە و بەرەورووویانی بکەینەوە. بەداخەوە زۆرێك لە هاوڕێیانی کۆمونیست ، لە هەڵچوون و توورەییەوە ، "ئازادی" لە مافی کارکردن و "یەکسانی" لەمافی سیاسیدا کورتدەکەنەوە و لەبەرئەوە تاکی چەوساوە بە بوونی "ئازادی و یەکسانی ر ... بەخشندەیی سەرمایەداریدا هەیە و بەو جۆرە خزمەتێکی گەورە بە ڕەنگدانەوەی پاگەندەکانی نیئۆلیبرالیزم لە پەیوەندیە کۆمەڵایەتییەکاندا دەکەن و ئاو بە ئاشی پارتگەلی وەك "گۆڕان/ نەوشیروانییەکان"دا دەکەن و تاکی گۆڕانخواز بە دیموجامەی "گۆڕان"ی نەوشیروانییەکان خۆشباوەڕدەکەن.

... بەڵام ... کەوتاری ناڕاستبوونییانە ، بەوەی کە نیشانیبدەین ، ... بە باڵادڕاوە ، ... دیمۆکراسیی بەواتای بەشداربوونی هەمووان لە بەڕێوەبەرایەتی و یەکسانی دەسەڵاتدا دێت و ئەوەش تەنیا لە دیمۆکراسیی ڕاستەوخۆدا بەدیدێت و ئەوی ئێستا لەم سەر تا ئەو سەری دونیادا هەیە و زاڵە ، تەنیا سەروەریی کەمینەیەکی سەرمایەدار و ڕامیارە و لەژێر ناوی بەڕێوەبەرایەتی گەل "دیمۆکراسیی"دا ، واتە دیکتاتۆریی چینایەتی!

"ئەوە ئەو شارستانێتییەیە هەموو ئازادییەکی کارکردنی بۆ دابینکردووین"

بەبۆچوونی من "شارستانی چینایەتی" لە هەموو سەردەمەکانیدا تەنیا یەك شتی بەرهەمهێناوە ، ئەویش نائازادانە کارکردن بووە ، چونکە کۆیلە هیچ کات ناتوانێت ئازادی کارکردنی هەبێت ، کە هەبیوو ئەوا کەسێکی سەربەخۆ دەبێت و لە کۆمەڵگەیەکی ناچینایەتیدا دەژی و کاری ئازاد ، تەنیا لە کۆمەڵگەی ئازاد و لەسەر بنەمای ڕزگاربوونی هەمووان لە کۆت و بەندە ئابووریی و ڕامیارییەکان دێتەدی. چۆن من دەتوانم ئازادبم ، کاتێك کە تۆ مافی کۆیلەکردن و بەکرێگرتنی منت هەبێت؟ کاتێك کە منیش ئازادبووم ، ئەوا خۆبەخۆ تۆ توانا و مافی بەکرێگرتنی منت نییە ، هەر وەك چۆن سەرمایەدارێك توانانی ملکەچپێکردن و بەکرێگرتنی سەرمایەدارێکی دیکەی نییە ، لەبەرئەوەی کە هەمووکیان دەسەڵات ... هەیە! هەروەها ئاخۆ ئەگەر هەمووان مافی بڕیاردانی دوور لە ناچاریی ئابووریی و فشاری یاسای ڕامیارییان هەبێت ، چەند کەس لەو ... هوشیارانە و خۆخواستانە ئامادەن هەمان کار و فەرمان ئەنجامبدەن و هەڵبژێرن و کۆیلەی دیگەران بن؟ ئایا پاش وەڵامەوەرگرتنەوەی ئەم پرسیارە ، بیرۆکەی ئازادبوون و ئازادی کار لە سایەی سەروەریی چینایەتییدا ناچێتە خانەی پووچگەرایەوە؟

"بۆیە ئەو هێزەی ئەرکی لەناوبردنی ئەم کۆمەڵگایەی گرتۆتە ئەستۆ ، ئەوە ئەو هێزەیە کە دژایەتی کاپیتالیزم لەدژایەتی دیموکراسییەتدا ئەبینێ ، چونکە ئەو بەهەشتە خەیاڵییەی کاپیتالیزم وامان لێئەکات خەوی پێوەببینین ."

کامە دیمۆکراسی ، ئایا ئەو "هێزە" هەموو جۆرە بەڕێوەبەرایەتییەك ڕەتدەکاتەوە؟ ئەی کۆمەڵگە بەبێ بەڕێوەبەرایەتی ، چۆن ڕێکدەخرێت ، یا ژیانی کۆمەڵایەتی چۆن خۆی ڕادەگرێت؟

... دیمۆکراسی پارلەمانیدا ، ئەوەندەی خزمەت بە مانەوەی سەرمایەداری دەکات ، هێندە دژایەتی ناکات ، چونکە بڕینی گەلیبوون بە باڵای سیستەمی دەستەبژێرانەی ڕامیاراندا ، بەجۆرێك ڕەوایەتیپێدانیەتی و خۆشباوەڕکردنی چەوساوانە بە گەلیبوونی بەڕێوەبەرایەتیی کەمینەی سەرمایەدار!

" بەهەشتی ئازادی و یەکسانی ، ئەوە هەر ئەم دۆزەخەیە کە ئەمڕۆ تیایا ئەژین ، دۆزەخی ئازادی و یەکسانی ."

ئایا ئەم دۆزەخەی ... "ئازادی" و "یەکسانی" ... هێشتا پێناسەیەکی بۆ "ئازادی" و "یەکسانی" ... کە دەبێ خەونی ئێمەی شەیدایانی ڕزگاری ، پەیوەندی تاکەکان لەسەر چ بنەمایەك ڕادەوەستێت ، چی جێگەی ئازادی کار و یەکسانی ئابووریی و دەسەڵات و دادپەروەریی کۆمەڵایەتیی دەگرێتەوە و شێوەی ڕێکخستنی پەیوەندیە ئابووریی و کۆمەڵایەتییەکان چۆن دەبێت و سیستەمێك کە ڕێکخەری پەیوەندییەکان بێت ، چۆنە و چییە؟

" ئازادی هیچینە جگە لە ئازادی کۆیلەی کرێگرتە لە فرۆشتنی هێزی بازوویدا ، وە بناغەی سروشتی ئازادیش پێکهاتنێکی ئازادی نێوان سەرمایەداری ئازاد و کرێکاری ئازادە لە کڕین و فرۆشتنی کاردا ."

کاتێك کە کەسێك کۆیلە و کرێگرتەبێت و بێجگە لە هێزی بازوو و هۆشی هیچی دیکە بۆ مانەوەی شکنەبات ، ئیدی لە چیدا ئازاددەبێت و ئازادبوونی لە کوێدایە؟

... کە لە ... ناچاردا ، هەر دوو لا بە یەکسان ئازاد ببیندرێن و بە یەك بچوێندرێن! ئایا ... هاوەڵانیدا ، بخاتە خزمەت چاوچنۆکیی سەرمایەدارێك یا سەروەرێك؟ ئەگەر وەڵام بەم پرسیارە "ئەرێ" بێت ، کەواتە نووسەر هەر لە سەرەتای بوونەوە مۆری دەبەنگبوون لە مرۆڤی ژێردەست [پرۆلیتار] دەدات. لەبەرئەوە پێویستە وەڵام بەوە بداتەوە: یا کرێکار کۆیلەیە و ئازادنییە ، یا کرێکار ئازادە و دەبەنگانە و خۆویستانە لەو پەیوەندیانەدا دەخوازێت بمێنێتەوە؟

"ئازادی دیموکراسی دامودەزگای سیاسی نییە ، بەڵکو ڕێکخستنی کۆمەڵ و پێوەندی کۆمەڵایەتییە ، شێوەیەکە لە شێوەکانی موڵکیەتی چینایەتی و زەمینەی مێژوویی دەسەڵاتی سەرمایەیە"

بەبۆچوونی من ، شتێك بەناوی "ئازادی دیمۆکراسی" بوونی نییە ، ئەگەر بە داتاشینیشی ناچاربین ، ئەوا تەنیا دەتوانێت لە ئازادبوونی مشەخۆران و سەروەران لە ڕووتاندنەوەی ...ەدا واتایەك پەیدابكات. ڕاستە دیمۆکراسی چ جۆرە بۆرجوازییەکەی و چ جۆرە دژە بۆرجوازییەکەی [دیمۆکراسی ڕاستەوخۆ] دەزگەی ڕامیاریی نییە ، بەڵکو شێوەی ڕێکخستنی پەیوەندییە کۆمەڵایەتی و ئابوورییەکانە. ئەرێ ، منیش دەڵێم وایە ؛ "دیمۆکراسی" باو ، پاگەندەی بۆرجوازییە بۆ مۆراڵییکردنی مشەخۆریی و بۆ پاراستن و پیرۆزکردنی دادا... ە سەروەریی چینایەتی ، بەرلەوە دەتکرێتەوەی ، ئەوە ڕشتوە پەیوەندی و ڕێکخستن ە نەهامەتی ئاسەواری چەوسانەوەیە ، بە لەبەرچاوخستنی ئازادی ناکرێت و تەنیا بە خەیاڵپلاوی دەستەبژێری گۆشەگیر و خۆبەڕابەرزان ناکرێت ، بەڵکو بە کردەییکردنەوەی دژەکەیەتی لە ژیانی ڕۆژانەدا و بە کولتوورکردنیسۆشیالیزمە وەك شێوەی ژیان ، وەك هزرین و وەك کولتوور !

من لە تووڕەیی نووسەر و هاوبیرانی بەرانبەر واژەی "ئازادی" تێدەگەم و دەرکیشیدەکەم ، کە دیوی شاراوەی حەزی بەکاربردنی دستەواژەی "بژی دیکتاتۆی پرۆلیتاریا"یە ، بەڵام لەژێر لێدانی گیانی ڕوخانی "قەڵای بۆلشەڤیزم" و هەژمونی بیری زۆرینەدا ، ناچار بە پێچانەوە و دەربڕینی لە دژایەتی ئازادیدا دەبێت. ئەمە هەمان تووڕەیی و نەفرەتە کە لێنین و ترۆتسکی بەرانبەر واژەی "ئازادی" لە دەستەواژەکانی شۆڕشگێرانی ئۆکرانیا و کرۆنشتات و چالاکانی کۆمیتەکانی کارخانەکاندا ، هەیانبوو و بە ئاگر و ئاسن وەڵامیاندایەوە و لە سیاچاڵەکانی "چێکا/ ک.گ.ب" دوا هاوارەکانیان خنکاند. ئەمە سەرەتاتکێی شەرمنۆکانەی دیکتاتۆریی بۆلشەڤیزمە لە سەردەمی نەمانی بازاری سەرمایەگوزاریی "پارتی پێشڕەو"دا !

" ئازادی مەرجی بوون و مانەوەی کاپیتالیزمە ، مەبەستیش لە ئازادی هیجنیە حگە لە ئازادکردنی بەرهەمهێەران لە پێوەندییاندا لەگەڵ سەرمایە ، {{ ... ئازادیش لە دوو ڕووە وە ، بەکەم ، پێویستە کارگەر کەسێکی ئازادبێ ، بەبێی ئارەزوی خۆی هێزی بازووی بەکاربهێنێ بەو وەسفەی کاڵایەکی تایبەتە بە خۆی ، دووەم ، پێویستە هیچ کاڵایەکی تری نەبێ کە بیفرۆشێ ، پێویستە ، ئەگەر ئەم تەعبیرە ڕاستبێ ، ئازادبێ لە هەموو شتێك ، .... مارکس سەرمایە کتێبی یەکەم }}. "

من تێناگەم ، چۆن هاوکات ئازادی هەم " مەرجی بوون و مانەوەی کاپیتالیزمە " و هەم " ئازادکردنی بەرهەمهێەران لە پێوەندییاندا لەگەڵ سەرمایە " ؟ ئایا مەبەستی ئەو دەستەواژە ئازادکردنی بەرهەمهێنەرانە لە کۆت و بەندی پەیوەنییە داسەپێنراوەکانی سەمایە یا ئازادبوونیان لە ڕێکەوتن لەتەك سەرمایەدا ؟ ئایا ئازادبوونی کرێکار لە بەکاربردنی هێزی کاریدا باشتر نییە لە ئازادنەبوونی لە چۆنیەتی بەکاربردنی هێزی کاریدا ، کە ئەم ڕۆژگارە [لە سایەی سەروەریی چینایەتیدا] بوونی هەیە؟ ئایا من لەو دەستەواژانە تێنەگەیشتووم یا نووسەر بە هەڵە کوردتاندوونی ؟

ئەوە ناچارم هەمان پرسیار بکەمەوە ؛ ئازادی کرێکار لە کوێدایە ، کاتێك کە نەبوونی و هاندەری زیندوومانەوە ، ملکەچی بازاری سەرمایە و سەروەریی چینایەتی دەکات ؟

کاتێك کەسێك لە دارایی و سامانی کۆمەڵگە خاوەنی هیچ شتێك نەبێت ، ئیدی چۆن دەتوانێت سەربەخۆ بێت ، بەواتایەکی دیکە بەبێ سەربەخۆیی ئابووریی قسەکردن لە ئازادبوون لە یاساکانی بازار ، دەچێتە خانەی پووچگەراییەوە. کۆیلەتی کرێکاریش لە وابەستەیی ئابوورییەوە دەستپێدەکات و دەبێت بە بەشێك لە پێکهاتەی سەرخانی کۆمەڵ و پێگە کۆمەڵایەتییەکەی دیاریدەکات !

" {{ .. دەستووری 1793 ئەڵێ : بەیانی مافی مرۆڤ و هاونیشتمانی " مادەی 2 ئەم مافانە (مافی سروشتی و هەڵنەوەشێنراوە) ئەمانەیە : یەکسانی ، ئازادی ، ئاسایش ، مولکیەت
" .
" ئازادی " لەچی پێکدێت ؟ .. ئازادی ئەو دەسەڵات یان توانایەیە کە مرۆڤ هەیەتی لە پێناوی هەرکارێدا کە زیان لە مافەکانی کەسێتر نادات ... کواتە ئازادی مافی کارکردنێکە کەزیانی بۆ کەسێتر نەبێ . ئەو سنورەی کە هەموو کەس ئەتوانێ تیایا بجوڵێتەوە بەبێ زیان لە کەسێتر ، لەلایەن یاساوە دانراوە ، ... بەڵام مافی مرۆڤ ، ئازادی ، لەسەر پێوەندی مرۆڤ لەگەڵ مرۆڤدا نەوەستاوە ، بەڵکو لە لێککردنی مرۆڤە لەگەڵ مرۆڤ ... مارکس المسألە الیهودیە }}. "

بەبۆچوونی من ، ئەوەی کە کاری هیچ کەسێك زیانی بۆ کەسانی دیکە نەبێت ، درەوشاوەترین بنەمایەکە ، کە مرۆڤایەتی پێیگەیشتووە و تا ئێستا لە کۆمەڵگەی چینایەتیدا نەکاووتە بنەما مرئەگە ،رکۆمەڵگەیداهاتورپشت بەم بنەمایە نەبەستێت ، ئەوا مرۆڤایەتی هەر دەبێت بڵێت "خۆزگە بە کفندزی پێشوو" ! نووسەر *** لە جیاتی ئەوەی کە ڕەخنە لەوە بگرێت ، کە هەم دانەرانی ئەو یاسایەو هەم سەرمایەداران ، پێویستە وەك هەر کەسێکی دیکە ملکەچی ئەو یاسا بن. هەروەها بڕیارەکانی دەسەڵاتداران دژی ئازادبوونی بێدەسەڵاتانن و کاری سەرمایەدارانیش دژی ئازادی و ژیان و حەز و خەونی بەرهەمهێنەرانە. کەچی نووسەر ڕەخنە لەو بنەما درەوشاوەیە دەگرێت ، کە ناچاریی و فشاری بزووتنەوە شۆڕشگێرەکانی ئەو سەردەمە یاسادانەران و دەسەڵاتداران و سەرمایەدارانی ناچار بە دانانی بەشێکی ئەو پەرەگرافە [تەنیا " یەکسانی ، ئازادی ..."] لە یاساکەیاندا کردوون! گرفتی سەرەکی خۆ بە سۆشیالیستزانانی پاشکۆی چەپ ئەوەیە ، کە خوێندنەوەیان بۆ دەق نییە ، ئایا لە چ سەردەم و بارێکدا ئەو دەقە سەریهەڵداوە و لەو کاتەدا کۆمەڵگە لە چ باری شۆڕشگێڕانەدا بووە. لەمەش بەدبەختیتر ئەوەیە ، کە ئەو دەربڕین و بنەمایانە بە بەخشندەیی یا پیلانی یاسادانەرانی دەوڵەت و سەرمایەداران بزانیت و پاشبنەمای کۆمەڵایەتیی و مێژووییەکەی دەرکنەکەیت !

بە پشتبەستن بەم وەرگێڕانە ، ئەگەر من هەڵە تێنەگەیشتبم ، مارکس باس لە کاریکاتێری ئازادی لە سایەی سەروەریی بۆرجوازیدا ، ئازادی لە پاگەندە و بانگەوازی بۆرجوازی بۆ ...اف ، دەکات ، نەك ئازادی وەك چەمک و گشتێتی ویستێك و وەك بوونێك لە سروشتی مرۆڤ و بوونەوەردا.

ئێرە نووسەری ئەم بابەتە ، خەریکی ناشیرینکردنی ئازادی و یەکسانیخوازییە ، بەڵام مارکس قسە لە ئازادییەك دەکات ، کە بۆرجواکان پاگەندەی دەکەن! لەبەر ڕۆشنایی ئەمە ، من هەوڵی نووسەر لە شێواندن و بەکاربردنی دەربڕینەکانی مارکس'دا بۆ ڕەوایەتیدان بە هەڵویستی خۆی لە ئازادی و دامرکاندنەوەی قینی خۆی لە ئازادی ، دەبینم. بەڵگەشم ئەو دەستەواژەی مارکس'ە کە لە مانیفێستی کۆمونیست وەرگیراوە و زۆر بە ڕۆشنی هەڵوێستگیریی خۆی لە ئازادی دەستنیشاندەکات !

{{ ... مەبەست لە ئازادی لەباری ئێستای بەرهەمهێنانی برحوازیدا ، ئازادی بازرگانییە ، ئازادی کڕین و فرۆشتن مارکس مانیڤێستی حیزی کۆمۆنیست }}.
.....

{{ وەلێرەدا لەسەروو ئەوەوە ڕاستییە هەمیشەییەکان هەن ، وەك ئازادی و دادپەروەی ، .. هتد ، ئەمەشتێکی هاوبەشە لە هەموو قۆناغەکانی پێشکەوتنی کۆمەڵایەتیدا . بەڵام کۆمۆنیزم ئەم ڕاستیە هەمیشەییانە الحقائق الابدیە لەناو ئەبات ، کەواتە کۆمۆنیزم دژی هەموو پێشکەوتنێکی مێژوویی ڕابووردووە مارکس هەمان سەرچاوە}} .

هەرچەندە بۆ من ، خودی مانیفێست پێکهاتەیەکە لە بیرۆکەی دژبەیەك [پارادۆکس] و دەکرێت ئاوابێت ، بەڵام لەبەرئەوەی کە من لەم ساتەدا ئەو سەرچاوەیەم لەبەردەستدا نسەیە تاەکە لوەەردڵنایە ،ئایا یتێی ،ئەم دەستەواژەی ڕەدارـی لە مانیفێستدا حـیـنەوسڕاوە. ناتوانم ڕاستەوخۆ ڕەخنەم ئاراستەی بۆچوونەکەی مارکس بکەم. بەبۆچوونی من ئەگە، لە دەستەواژەکانی بێشووتردا قسە لە باگەندەی ڕێ،چوان ، لەمو، مێژوویبوونی ئێرەاینەکانی ،بۆ ئازادی ،ر دادپەروەریی ، نەکرابێت ، ئەوا مارکس بە هەڵەداچووە ، چونکە منەوسەوەنا ئازادی ،وردادیەیەوەرس،وەك ڕاستییەکی کۆمەڵایەتی ،ڕەنەمایەکی ،حنیایەتی ،هەیەلە خەباتدا. بەداتابوك دیکە، ئەگە، سەروەریی و مشەخۆرییەکی چینایەتی هەر ،ر،ی ،ر ،لە بەەنر سیەڵکخنلو سە،دتاسەکانەەرتا دەگاتە دەوڵەتێکی هاوچەرخ نەبوونایە ، ئازادی و یەکسانی و دادپەروەریی نەدەبوونە خەن و داخوازیی بەدینەهاتووی مێژوویی هەموو سەردەمەکان و چین و توێژی هەموو قۆناخەکان !

،ر ر ، لەبەئەوەیەکا، بێدنر ،داەگولـ،وك ئازادی ،و یەکسانی ،و دادییە،ەە،ی لەلانەزر سە،وە،انەەر ناتوانێت بەڵگەی هوبوونی پەیوەندی لە نێوان خەون و داخوازیی چەوساوان و پاگەندەی سەروەراندا بێت و ناشتوانێت سەلمێنەرێك یا تاپۆیەك بێت ، کە ئەو داخوازییانە بکاتە هی چینە سەروەرەکان !

بەبۆچوونی من ، وەها لێکدانەوەیەك بۆ پاگەندەکانی سەروەران و یەکیگرتنیان لەتەك ئاوات و داخوازیی چەوساواندا ، خراپتێگەیشتنە لە پێکهاتە و چۆنیەتی گەشەی کۆمەڵگەی مرۆیی ،هاندەی ،ڕەوەران ،یفۆیوەرکا، ،بەیەوەرار هە، لە سە،ڕکخنلێکەوە تا ،اوبیازی دەسەلاتدا،ی ئەم ،ۆژگاڕە ، کە لە هیچ سەردەمێکدا و لە هیچ گۆشەیەکی ئەم ،،حسانەدا ، ئەو خواستە ،یەگرتێی ،ەئامەنیەر ،ڕخۆیا، ،ملیان بەرجۆ،تك لە ئازادی ،ی یەکسانی ،ر دادپەروەریی نەدراەەرە ناشدەن ، بەڵکو ئەوە هێزی یەکگرتووی چەوساوان و فشار و مەترسی پەرەسەندنی خەباتی ئەوانە ، کە تەنانەت سەروەرانی ناچار بە قسەکردن لەو خەونانانە و ناوهێنانیان کردووە! ئەگەر بە ئارەزوومەندی بێت ، ئەوا سەروەران خوازیارن ئەو دەستەواژانە لە هۆش و زمان و دەربڕینی چەوساواندا بسڕینەوە!

لەبە،ئەەە ، بەبۆچوونی مـ،ر، دژایەتی ناهوشیلیانە و نەزانانوەی ،هە، دیا،دەبەوە ،تەنیا تێی ،ی هێزی ،ێدیەیەخشێت ، هەروەك چۆن بینیمان لە هەرێمی کوردستاندا لە ماوەی ٢٢ ی ،ر ،ر ،ر ساڵ ،ایە،یەوردا دژایوتی ،وریدەی،جوا،یلانەی ئایین ، تەنیا بە تینگرتنی ئایین و دەمارگیریی مەزهەبی تەواوبوو و هێناکە هێز لەو ڕەخنە کرچ و کاڵانەوە وەردەگرێت ، کە چەپ ئاراستەی ئایین و گروپە ڕامیارییەکانی نێو کایەی ئایینی کردن!

بێجگە لەوەی سەرەوە ، من لەم دەستەواژە تێناگەم " <u>... کەواتە کۆمۆنیزم دژی هەموو پێشکەوتنێکی مێژوویی ڕابووردووە مارکس هەمان سەرچاوە</u> "

باشە ئەگەر ئێمە هەموو پێشکەوتنێکی مێژوویی لە ڕابوردوودا ڕەتبکەینەوە ، سەرمان لە کوێوە دەردەچێت ؟ ئایا بەگوێرەی ئەو دەربڕینە ، کۆمونیزم گەڕانەوە نییە بۆ سەرەتای ناندە،تالەمە،،؟ ئایا مرۆڤ ە کۆمەڵگە بوری بێشکەوتنە ،منەەبەیکانی تارئێستیاریان ، بێجگە لەیناییە،تاڵتکی ،درندەیە چتلێك ،سی،ەتاز ،هیچبدیکیان لێ دەمێنێتەوە ؟ ئایا وەها ،ر ،ر ،ر ،ر ،ر ،ر ،ر سێرکەیەك ،ێ گەڕانەوە بۆ کۆمەنزە ، هەمان سرۆکەی گەڕانەوەی مرۆڤ بۆ ،کایە ،بێاوا، نسە بۆ بەهەشت؟ ئەگە، ئەمو ،ەرگێڕان دەقە تەوراتی و ئینجیلی و قورئانییەکان لەمەڕ بەهەشت نەبێت بۆ بە دونیاییکردنی بەهەشت [دەکردنی مرۆڤ لە کۆمونەی سەرەتایی و هەوڵی گەڕانەوەی بۆ هەمان کۆمونە] ، ئەدی چیدیکەیە ؟

" <u>ئەی یەکسانی ؟</u>
<u>یەکسانیش هیچنیە جگە لەیەکێتی پێوانە ی ئەو کارەی کرێکار ئەیکات لەبەرامبەر ئەو پارەیەدا کە وەك کرێ وەریدەگرێ . واتە یەکسانی ئەو پێوەندییە کە ئاڵوگۆڕی کاڵای لەسەر ئەکرێ لە کۆمەڵگای سەرمایەداریدا</u> . "

دیسانەوە بەبێ دەستنیشانکردنی شوێن و کات و لایەنی پاگەندەکەری یەکسانی ، لنگاوقوچ یەکسانی لێکدراوەتەوە. ئەگەر یەکسانی بریتیبێت لە یەکە و یەکێتی پێوانەی کار و کرێ ، ئەدی قسەکردن لە زیدەبایی لە خانەی چ پووچگەراییەکدا جێگەی دەبێتەوە؟ ئەگەر ڕادەی کار و بڕی کرێ بە یەکەیەك یەکسان بن ، ئەدی زێدەبایی لە کوێدا ،ێتەوە و سەرمایە چۆن کەڵەکە دەبێت و قسەکردن لە بوونی چەوسانەوەی ئابووریی چەندە واتای کەتواریی دەبێت و پێداویستی سەروەریی ڕامیاریی بۆ ڕێکخستنی پەیوەندیە ئابووریی کۆمەڵایەتییەکان لەچیدا دەبێت ؟

،ر ،ئەمە بوەبوحنك تەواوی ،سۆشیالیستەکان ،ەرخەی ،مارکیر ،بەرویل بکاوی ،قسە لە نایەکسانییەوە ،تاکەکا، ،رهاوکێشەکان ،و پەیوەندییە کۆمەڵایەتییەکان و پێگە ئابوورییەکان و دەسەڵاتی ڕامیاریی دەکەن و دەکات ! لەبەرئەوە بەبۆچوونی من ، دیسانەوە ئەمە جۆرێکە لە هەڵەتاتنی تیڕوانینی مارکس بۆ پشتئەستوورکردنی بۆچوونە لنگاوقوچە دابڕاوەکانی خودی نووسەر.

هە،ەوها بێجگە لەەەر ،،سە،ارای ،نوەرسنەکە لێکدانەوەیەکی ئایینیانەیە بۆرگرتەکانی مارکس و مارکسیزم. باشە ئەگەر گوتە ناپەیوەستەکانی مارکس لەم بابەتەدا دەرهاوێژێن ، نووسەر چی بۆ گوتن دەمێنێتەوە؟ ئایا ئەمە جۆرێك لە گێڕانەوە و لێکدانەوەی مەلایانەی مێژوو نییە ؟

" <u>{{ ووشەی ((یەکسانی)) ... هیچنیە جگە لە یەکسانبوونی ئەو ئازادیەی لەسەرەوە پێناسەکراوە ...</u> "

بەبۆچوونی من ، ئازادییەکان کاتێك دەتوانرێت یەکسانبکرێن ، کە بوونیان هەبێت ، کاتێك کە نایەکسانیی ؛ سەروەریی کەمینەیەك بە هاوتای ژێردەستەیی زۆرینەیەك بچوێندرێت و لە دەرەوەی ئەو هەوڵ و پاگەندەیەی ڕەخنەگرانی تورە لە دەرەوەی هوشیاریی ، ئەو هاوتاکردنە بە یەکسانی و یەکێتی سەروەریی و کۆیلەتی لێکبدەنەوە ، تەنیا داماوییەکی هزریی و هەژاریی فیلۆسۆفی بەرهەمدێت تا دەبێتە سەرەنجام!

" <u>دەستووری 1795 مانی ئەم یەکسانیە دیاری ئەکات : ((مادەی ژمارە 5 . یەکسانی پێکهاتووە لەوەی کە یاسا یەکێکە بۆ هەمووان ...)) مارکس المساله الیهودیه }}</u> .
<u>واتە یەکسانی هیچنیە جگە لە یەکسانبوونی هەردوو چینەکە لە سلیەی هەمان شێواز و پێوەندی کۆمەڵایەتدا {{ .. خاوەن پارە و خاوەن هێزی بازوو لە بازاڕدا یەکئەبینن و ئەکەونە پێوەندی لەگەڵ یەك بەووەسفەی ئاڵوگۆڕێەکەن . وە ئەوان هیچ جیاوازییەکیاننیە تەنیا ئەمەنەبێت : یەکێکیان ئەکرێ و یەکێکیا ئەفرۆشێ ، وە هەردووکیان هەر لە بەرئەوهۆیە ، دووکەس یەکسانن لەمافدا مارکس سەرمایە ، کتێبی یەکەم }}</u> . "

کام شێواز و پەیوەندی کۆمەڵایەتی ؟ کۆمەڵایەتیی یا ڕامیاریی ؟ بەبۆچوونی من ، ئەو یەکسانییە فۆرمۆڵکراوە لە دەقێکی یاساییەدا ڕواڵەتییە و بوونی نییە ، تاوەکو واتای یەکسانی بدات و ئەو دوو چینە یەکسانبکات. بەداخەوە نووسەر وەك زۆرینەی مارکسیستەکانی کورد ، پەیوەندییە ڕامیارییە لە سەرەوە ڕێکخراوەکان لەتەك پەیوەندییە

کۆمەڵایەتییە ئاسۆییەکان یەکیدەگرێت. لەبەرئەوە نووسەر ئەوە لەبیردەکات ، پەیوەندییەك ، کە لەسەر بنەمای یاسای ڕامیاریی ڕێکخرابێت ، لە هەبوونە کۆمەڵایەتییەکەی کەوڵکراوە و بەشێکە لە ڕێکخستنێکی بێگیانی میکانیکی و دابڕاو.

" ... {{ هیچ یەکێك لەم مافانەی مرۆڤ ... تێبەڕی مرۆڤی خۆویست الانسان الاناني ناکات ، مرۆڤ بەو وەسفەی ئەندامێکە لە کۆمەڵگای برجوازیەتدا یان فەردێکی دابڕاوە لە کۆمۆنە ... تەنیا خەریکە بەبەرژەوەندی خۆیەوە مرۆڤ لێرەدا دوورە لەوەی وەك کائینێکی نەوعی سەیر بکرێ .. ئەو تاکە پێوەندییەی مرۆڤ پێکەوە ئەبەستێ تەنیا پێویستی سروشتییە ، پێویستی و بەرژەوەندی تایبەتی ، پاراستنی موڵکیەت و کەسایەتی خۆویستی خۆیان مارکس المساله الیهودیه }} . .."

ر ـ ـ ر ـ لەوازئوبە بە ھارنکر زۆ، کەم ە لاوازدا ئیمەـد،ەبستێت ، پەڵاەربەنچەانەە تاك لەرەەمەو تابەتمەنیەك و لە هەموو خۆویستنێك ڕامالراوە و بووەتە گیانەوەرێکی خۆبەخش بۆ کەمینەیەك. بۆ نموونە بە ملیۆن تاك دەبنە دژی ملیۆنانی دیکە ، نەك لەبەر بەرژەوەندی خۆیان ، بەڵکو بۆ سەرخستنی بەرژەوەندی و لیستی کەسانێکی دیکە. ئایا ئەگەر مرۆڤ شانازی و خۆویستنی تێدامابێت ، ئامادەیە ملی خۆی و هاوچینەکانی بۆ دوژمنەکانی بشکێنێت ؟

کۆمونەیەك کە تاکەکانی خۆویست نەبن ، ئایا چاوەڕواندەکرێت گشت ویستبن ؟ ئەمە کامە لۆجیك پەسەندیدەکات. ئەوە ئازادی و یەکسانی تاکایەتی هەمووانە ، کە وا لە تاك دەکات ، گنگ ە نێوسیتر پەرێەەوندەرر ھاەبەوێ و گشتر دە،کیکات، نەك تەانەر سرینەوەە ر تاکانەتـ تاك! ئەگە، بە س پنەەو ، سەربەخۆیی تاکایەتی تاك ، کۆمەڵگە بە ر ر رـ کۆمونەێیا، یگەسشتابو ، دەەەی تاکوکان کۆمەڵگەی وریکتاتێ،، یەکەمیی، نشەگانی وەها کۆمونەیەك بوونایە ، بەڵام بەپێچەوانەوە تاکی تێکشکاو ، تەنیا پێکهێنەری کۆمەڵگەی تێکشکاوە و کۆمەڵگەی تێکشکاویش ناتوانێت هەڵگری توخمی کۆمونەیی بێت.

هەڵبەتە مەبەستی من لە کۆمونە ، کۆمەڵگە و کۆمیونیتی ئازادە ، کە لەسەر بنەمای دارایی هاوبەش و کاری هاوبەش و ژیانی هاوبەش و هەرەوەزی و هاوپشتی خۆی گرتبێت ، ئەگینا بەکاربردنی دابڕاوانەی واژەی "کۆمونە" دەتوانێت هێمابێت بۆ کۆمونەیەکی تۆتالیتێریی یا کۆمونەیەکی ئایینی داخراو یا کۆمونەیەکی میلیشیایی یا هەر تەنیا بریتیبێت لە واتا کارگێرییەکەی واتە "شارەوانی" !

" وەهەریەمبێیە ئازادی و یەکسانی ، دیموکراسییەت ، ئەو پێوەندییە کە جگە لە فەردی دابڕاو لە کۆمۆنەی ئینسانی هیچ زاتێکی تر قبوڵناکات لە خۆیدا ، وە فەردی دابڕاویش کەلای برجوازیەت هاونیشتمانییەکە و وەك کاڵایەك ، ئازاد و یەکسان ، لە سایەی سیستەمی ئاڵوگۆڕدا لەبەردەم یاسادا ڕاگیراوە ، ئەو بەرهەمهێنەرەیە کە بەهیچ جێنێکەوە نەبەستراوە و هیچ بەرژەوەندییەکی جیاوازی نییە لەگەڵ نوێنەرە ڕەسمییەکەی کۆمەڵدا ، واتە دەوڵەت ، بۆیە ئەبێ هەموو مافێکیشی لەو ڕێگەیەوە و بەپێی یاسا دیاریکراوەکان پێڕەو بکات . "

ئەگەر بە پێچەوانەسازیی وەڵام بەو دەستەواژە دوور لە لۆجیکانە بدەمەوە ، ئەوا دەبێت ئاوا دابڕێژرێنەوە "تاکی کۆمونەیی ، بوونێکی داماڵراوە لە ئازادی و یەکسانی و دێمۆکراسی" ، واتە بوونەوەرێکی کۆیلەیە ! ئایا نووسەر بێجگە لەمە دەیەوێت چی بە ئێمە بڵێێت ؟ پاشان لە سایەی سەروەریی بۆرجوازیدا تاك کاڵا نییە ، بەڵکو بەرهەمی کاری ئەو کاڵایە و هیچ کاڵایەك لەو بازارەدا ئازاد و یەکسانە نییە و ئەگەر کاڵاکان یەکسان بن ، ئەدی لەو ئاڵوویرە ئازادەدا چۆ قازانج دروستدەبێت ؟ ئەگەر کاڵاکان ئازادن ، بۆچی ئێمە ناتوانین بەبێ بەرانبەر لێیان بەهرەمەندبین ؟

هەرچەندە دێژەی پێناسەکەی نووسەر دروستە و لەتەکیدا هاوبۆچوونم ، بەڵام ناکرێت لە گوتنی ئەوە خۆم لابدەم ، کە نووسەر زۆر ئایدیالیستانە لە "کۆمونە" دەڕوانێت و ئەگەر لە هەمەمردەقە ئاسنییەکانـ ێەەرێت ە رئنجبا ر قەرئاندا ەاژوی "بەهەشت" لابەرین مراژەی "کۆمونە"ەکەی نووسەر بەو پیرۆزکراویی و گشتگیرکراوییەوە دابنێین ، هێچ ناجۆری ر ە نالەباریەك لە ەاتاکاندا ڕەەستنایێت ر ە هو، ئاەاێ ئەگو، لە هەموو ئەو نووسینانەی کە بەو جۆرە "کۆمونە" ایدیالیزە دەکەن ، واژەی "کۆمونە" ەربکەین و واژەی "بەهەشت" لە جێیان دابنێین ، ئەوا هیچ لە واتای دەستەواژەکان ناگۆڕێت و ناجۆریی و نالەبارییەك دروستناکات !

****

ر* خوێنەی رهنار نەوسیند ئەم سەرنجانە لەسەر ئەوبابەتە ، بۆ ٢ی نۆڤەمبەری ٢٠١٣ دەگەڕێتەوە ، بەڵام بەهۆی سەرقاڵی بە کۆمەڵێك مشتومڕ و بڵاوکردەنوەی کۆمەڵێک بابەتی دیکە ، بڵاوکردنوەی ئەم دواکەت.

بەستەری بابەتەکەی نووسەر : https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=199234553593767&id=100005216712596